

# Godišnji IZVJEŠTAJ

Udruga Biom  
2023. godina

---

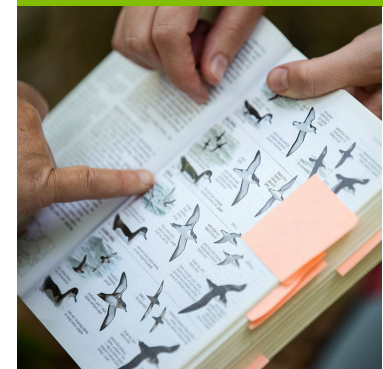





**Udruga Biom, osnovana 2006. godine, jedna je od vodećih organizacija civilnog društva za zaštitu prirode u Hrvatskoj. Predstavnik smo Hrvatske u BirdLife Internationalu, najvećoj svjetskoj mreži za zaštitu ptica i prirode.**

Bavimo se zaštitom divljih ptica te drugih vrsta i staništa, borbom protiv krivolova i drugih opasnosti za živi svijet, okupljamo zaljubljenike u prirodu, organiziramo volontiranja te educiramo mlade i odrasle.

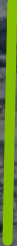
Stručna smo, otvorena i inovativna organizacija, koja sa širokom mrežom članova, volontera i suradnika doprinosi očuvanju bioraznolikosti i utječe na promjene ponašanja javnosti i relevantnih dionika u Hrvatskoj. Kao BirdLife partner sudjelujemo u kreiranju politika za očuvanje prirode na međunarodnoj razini i zagovaramo unaprjeđenje nacionalnog pravnog okvira i institucionalnih kapaciteta. Ukratko, naša je misija očuvati bioraznolikost zbog dobrobiti prirode i društva.



- |    |   |    |  |
|----|---|----|--|
| 2  | O Udruzi Biom   | 19 | Sudjelovanje Udruge Biom u mrežama i inicijativama         |
| 4  | Program za očuvanje ptica   | 20 | Financije i administracija                                 |
| 7  | Program za staništa i botaniku                                      | 21 | Popis zaposlenika i članova Upravnog odbora                |
| 10 | Program za očuvanje sisavaca i borbu s invazivnim stranim sisavcima | 22 | Popis financijera, sufinancijera i donatora u 2023. godini |
| 12 | Program Safe Flyways  | 24 | Kako se možeš uključiti?                                   |
| 15 | Program Public Outreach   |    |  |



Prirodni svijet oko nas nije neuništiv i naša je obveza sačuvati ga zbog prirode same i dobrobiti ljudi. Sve što u Biomu radimo, usmjereno je na očuvanje bioraznolikosti - bogatstva biljnih i životinjskih vrsta i staništa u kojima žive



# Program za očuvanje ptica

Ptice su jedan od najboljih pokazatelja stanja prirode, ali i različitih promjena koje se u njoj odvijaju. Naš dugogodišnji rad posvećen je očuvanju ptica i njihovih staništa, čime ujedno doprinosimo očuvanju vitalnosti ekosustava za dobrobit ljudi i prirode. Zajedno s brojnim suradnicima, stručnjacima i volonterima, u protekloj smo godini predano radili na raznim projektima diljem Hrvatske. Bilo da je riječ o terenskim istraživanjima, ukazivanju na pozitivne i negativne prakse, ili zagovaranju boljih rješenja u očuvanju prirode, uložili smo velik trud, znanje i resurse kako bi postigli što bolje rezultate. Iako je godina bila izazovna, uspješno smo priveli kraju nekoliko projekata koji su iznjedrili potencijalno dobra rješenja za budućnost brojnih vrsta.

Velik uspjeh je završetak trogodišnjih istraživanja i praćenja vrsta kroz Uslugu definiranja SMART ciljeva očuvanja i osnovnih mjera očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova: "Definiranje ciljeva i mjera očuvanja za nedovoljno poznate vrste ptica". U područjima ekološke mreže NATURA 2000 u kojima su ptice ciljevi očuvanja istraživali smo ukupno 111 vrsta. Ovaj izazovan i opsežan projekt, kao rezultat donio je nove i poboljšane procjene populacija istraživanih vrsta u Područjima očuvanja značajnima za ptice (POP). Za velik broj vrsta izmijenjene su mjere očuvanja, dok su za neke vrste u cilju istinskog očuvanja njihovih populacija na području Hrvatske predložena nova područja očuvanja. Primjerice, zbog nepovoljnog stanja populacije tetrijeba gluhana (*Tetrao urogallus*) u Hrvatskoj, a što je potvrđeno i istraživanjima ovog projekta, predložena je planina Plješevica kao novo područje očuvanja, dok je za voljica maslinara

(*Hippolais olivetorum*) jednu od malobrojnijih gnjezdarica naše zemlje, predloženo šire dubrovačko područje.

S krajem godine završila je i provedba aktivnosti projekta LIFE Artina kroz koji smo proteklih pet godina radili na poboljšanju statusa triju vrsta ugroženih morskih ptica u Hrvatskoj; kaukala (*Calonectris diomedea*), gregule (*Puffinus yelkouan*) i sredozemnog galeba (*Larus audouinii*). Zahvaljujući opsežnim istraživanjima, provođenjem mjera biosigurnosti te našim naporima, odnosno uklanjanjem i kontrolom populacije invazivnih sisavaca (štakora) u kolonijama morskih ptica, uspješnost razmnožavanja gregule porasla je za 41%, a kaukala za 15%. Naime, s pet otoka uspješno su u potpunosti uklonjeni štakori, koji su na njih došli zahvaljujući ljudskim aktivnostima i ne očekuje se njihov povratak, dok će se na ostalih pet i dalje morati provoditi mjere biosigurnosti zbog njihovog mogućeg povratka na te otoke. Osim toga, na temelju GPS-praćenja i analiza kretanja, određena su prva područja važna za ptice (en. Important Bird and Biodiversity Areas - IBA) na moru u Hrvatskoj.



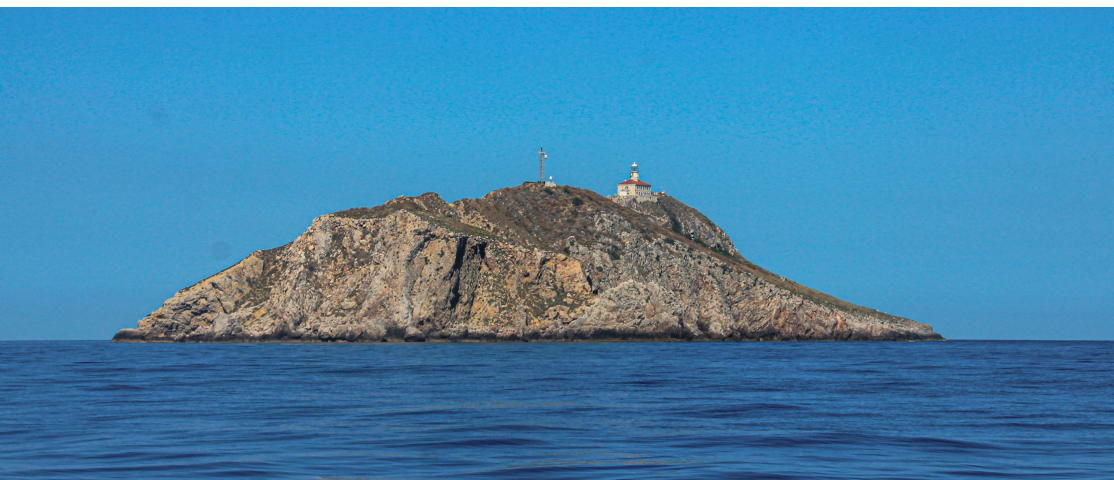
---

U tim se područjima navedene morske ptice najčešće hrane ili odmaraju, a ukupno je identificirano pet takvih područja, te su još dva postojeća IBA područja proširena u svom morskom dijelu. Kako bi se osiguralo da prijetnje morskim pticama poput potencijalnih vjetroelektrana, slučajnog ulova ptica u ribolovne alate, pretjeranog izlova njihovog plijena ili onečišćenja mora budu ublažene ili uklonjene, ta područja bi u budućnosti trebala postati dio ekološke mreže Natura 2000, odnosno područja očuvanja značajna za ptice (POP). Ovakvi konkretni rezultati osim što su postavili dobre temelje za očuvanje kaukala, gregule i sredozmenog galeba u Jadranu, ne samo da će ostati dugoročno, već su i dobar primjer rada kakav bi trebalo provesti i za druge vrste morskih ptica s ciljem njihovog očuvanja.

Ključno za održavanje ovih otoka zdravim, kao i za daljnje uspješno razmnožavanje morskih ptica, je nastavak kontrole nad populacijom štakora u područjima gniježdenja, kao i sprječavanje povratka invazivnih vrsta na otoke. Zahvaljujući LIFE Artini i odličnim rezultatima te ogromnom iskustvu, taj nastavak aktivnosti će biti moguć kroz novi projekt LIFE Tetide kroz koji ćemo proširiti područje djelovanja na druga područja, poglavito na područje ekološke mreže Pučinski otoci kojim upravlja Javna ustanova More i krš, a koja je također partner na projektu.

No bavljenje morskim pticama tu ne staje. Naime, svoje znanje vezano uz biosigurnost i očuvanje morskih ptica proširili smo suradnjom s brojnim javnim ustanovama poput Javne ustanove Dubravačko-neretvanska županije, Javne ustanove Nacionalni park Mljet te Javne ustanove Maksimir, a u budućnosti planiramo više napora i znanja uložiti u problematiku biosigurnosti, prilova i slučajnog ulova. Uz navedene velike projekte odradili smo utvrđivanje stanja populacija ciljnih vrsta u području ekološke mreže "Akvatorij zapadne obale Istre" u granicama Nacionalnog parka a Brijuni gdje smo istraživali vodomare (*Alcedo atthis*), crnogrle plijenore (*Gavia arctica*), crvenogrle plijenore (*Gavia stellata*) i dugokljune čigre (*Thalasseus sandvicensis*). Prikupljeni podaci omogućit će djelatnicima javne ustanove definiranje budućih aktivnosti na području nacionalnog parka, ali i šire.

U završene aktivnosti, upisali smo i trogodišnje istraživanje vodomara (*Alcedo atthis*) i vodenkosa (*Cinclus cinclus*) u Nacionalnom parku Plitvička jezera. Također, detaljna analiza stanja populacija ciljnih vrsta ptica vezanih za otvorena staništa odrađena je i u dijelu Nacionalnog parka Krka. Osim istraživanja na ovom području, odrađen je i pregled literaturnih podataka te su se definirale restauracijske mjere koje je potrebno provesti kako bi se određenim populacijama ptica omogućilo obitavanje u ovom području, buduće da su to vrste otvorenih travnjačkih površina (krških travnjaka). Značajan trud i rad posvetili smo monitoringu čestih vrsta ptica na poljoprivrednim staništima u kojem je od 2015. sudjelovao velik broj terenskih istraživača na području cijele Hrvatske. Cilj ovog kontinuiranog nacionalnog monitoringa bio je pratiti stanje populacija vrsta koje obitavaju na poljoprivrednim površinama, ali i utvrditi utjecaj poljoprivrednih praksi na njihova staništa.



Dobiveni rezultati ukazuju kako stanje nije zadovoljavajuće za određene vrste ptica te da je potrebno nastaviti s kreiranjem i implementacijom novih mjera očuvanja usklađenih s poljoprivrednom proizvodnjom. Ključni su i naši prijedlozi da se ubuduće izmijeni metodologija prikupljanja podataka, ali i da se prikupljaju podaci za više vrsta ptica i to ne samo na poljoprivrednom, već i na drugim staništima, kako se to radi u gotovo svim članicama EU-a.



Početkom godine započeo je projekt LIFE SUPport kroz koji ćemo raditi na očuvanju bjeloglavog supa (*Gyps fulvus*) na području Kvarnera, posljednje preostale vrste strvinara u Hrvatskoj. Proveli smo redoviti monitoring ptica na kolonijama, posjetili Sardiniju i Caceres u Španjolskoj s ciljem umrežavanja s drugim projektima i stručnjacima, odradili vrlo uspješne pripremne sastanke s dionicima na Krku, Cresu i u Rijeci, proveli radionicu za monitoring elektrokcije i još mnogo toga što nastavljamo i u naredne četiri godine trajanja projekta. Iako je ovo tek početak, važno je ustrajati na izmjeni određenih aktivnosti koje imaju negativan utjecaj na ovu ugroženu vrstu. Osim toga, dugoročan cilj je, uz očuvanje bjeloglavih supova, očuvati i tradicionalno ekstenzivno stočarstvo na Krku i Cresu. Ono što je zabrinjavajuće je pojava alohtone divljači na Cresu, a na Krku i pojava čaglja.

Važno je istaknuti i brojna volonterska istraživanja ptica, poput tradicionalnog zimskog prebrojavanja ptica (IWC) kojeg s brojnim volonterima i javnim ustanovama provodimo u sklopu akcije građanske znanosti. Podaci o brojnosti vodarica na pojedinim područjima pomažu očuvati međunarodno važna vlažna staništa te se na temelju tih podataka donose brojne odluke o zaštiti ptica, kako na međunarodnim, tako i na nacionalnim razinama.

Posljednjih godina sve više smo svjedoci kako ljudi, posebno zbog napisa u medijima, počinju primjećivati određene vrste ptica, tako se i stvara mišljenje kako je npr. vrana sve više u gradovima. No istraživanja pokazuju kako je druga po brojnosti vrsta ptica iz porodice vrana u Zagrebu - gačac još uvijek manje brojna, nego što je to bio prije desetak godina nakon čega je populacija doživjela značajniji pad. Stoga je važno raditi na praćenju stanja ptica u urbanim sredinama, posebno onih kojima su one jedno od najvažnijih staništa.

Iznimno smo ponosni na krunu monitoringa ušara, znanstveni rad „Petogodišnje istraživanje (2018 – 2022) ušare (*Bubo bubo*) u Hrvatskoj – Rekolonizacija i procjena brojnosti ušare u nizinskoj Hrvatskoj“ kojeg potpisuju Biljana Ječmenica, koordinatorka i začetnica

projekta te Petra Čulig, Luka Meštrović, Ivan Budinski i Vedran Lucić, ali i na sve volontere koji su sudjelovali na području cijele Hrvatske i marljivo prikupljali podatke o rasprostranjenosti i gniježđenju ove vrste te tako doprinijeti njenoj kvalitetnijoj zaštiti.



# Program za staništa i botaniku

Iza tima za staništa i botaniku je vrlo uspješna godina!

Projekt Dinara back to LIFE završio je krajem godine i za njega svjedoče mnogi pozitivni rezultati, kao i ostvarenje suradnje sa stočarima što je velik uspjeh i važan kotačić u obnovi travnjaka. Osim 112,3 hektara ručno očišćenog travnjaka na Dinari, najveći uspjeh je provedba kontroliranog paljenja zaraslih travnjaka. Iako je na taj način kroz projekt ukupno očišćeno oko 56 hektara, "nevidljivi" dio ove zahtjevne aktivnosti daleko je snažniji i važniji za budućnost travnjaka na Dinari, ali i u drugim područjima. Pokazali smo kako je metoda moguća, izvediva i dobra, a naš rad prepoznali su donositelji odluka te lokalno stanovništvo koje prepoznajte dobrobiti ove aktivnosti, posebno lokalni stočari.

Ipak, iako kontrolirano paljenje nije ušlo u promjene Zakona o šumama za što smo se, zajedno s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja,

gorljivo zalagali, naša ukazivanja i naponi ipak su postigli promjene vezano uz restauraciju travnjaka omogućavanjem uklanjanja nepoželjne drvenaste vegetacije s Natura 2000 travnjaka u zarastanju. No, od kontroliranog paljenja kao poželjne aktivnosti za održavanje travnjaka nećemo odustati, na tome ćemo nastaviti raditi i dalje kroz nove projekte.



Kako se projekt Dinara back to LIFE bližio kraju, organizirali smo međunarodnu konferenciju "Međusektorskom suradnjom prema održivom upravljanju travnjacima" koja je privukla stotinjak domaćih i stranih stručnjaka iz različitih područja. Bogato znanje i podijeljeno iskustvo dali su doprinos u stvaranju Smjernica za restauraciju i održivo upravljanje suhim travnjacima koje će biti od velike koristi za buduće slične projekte, ali i za samostalne inicijative zaštićenih područja koja će se upustiti u obnovu zaraslih travnjaka, bilo kroz Uredbu o obnovi prirode (en. Nature restoration law), Program konkurentnosti i kohezije na lokalnoj razini ili neki drugi izvor financiranja.



Na Dinari se radilo i kroz projekt Obnavljanja i očuvanja malih slatkovodnih ekosustava krških planina u Mediteranu (en. Still water revival). Samo u ovoj godini, partner Hrvatske šume obnovili su osam lokvi, a Udruga Dragodid organizirala je dvije volonterske akcije na području Rože-Voštane i Čubrice. Ukupno do sada je obnovljeno oko dvadeset vodenih tijela, a osjećaj ponosa nam svaki put izazove kada lokalno stanovništvo prepozna važnost obnavljanja lokvi i bunara za čitav ekosustav te se pridružuju aktivnostima.

Krajem godine, razvijene su Smjernice za obnovu bunara i lokvi na tradicionalan način koje pružaju presjek najčešćih lokvi i bunara na krškom području, njihove funkcije te osnovne korake za tradicionalnu obnovu. Iako su namijenjene javnim ustanovama koje upravljaju zaštićenim područjima, mogu poslužiti i svima koji su zainteresirani i žele ili imaju potrebu obnoviti lokvu ili bunar u svojoj okolini. Važnost aktivnosti obnove i očuvanja bioraznolikosti i kulturnog nasljeđa koje provodimo kroz projekte Dinara back to LIFE i Still water revival prepoznao je Ecological restoration fund (ERF) te financijski potpomogao restauraciju vodenih tijela.



Mislav Tovarac

**Osim rada s vodenim tijelima na Dinari, uključili smo se u istraživanje povremenih lokvi na području Nacionalnog parka Krka te dali preporuke za restauraciju, a nadamo se da ćemo imati priliku sudjelovati i u praktičnom dijelu obnove nekih lokava u idućoj godini.**



[Smjernice za obnovu bunara i lokvi na tradicionalan način](#)



[Smjernice za restauraciju i održivo upravljanje suhim travnjacima](#)

Zajedno s partnerima s područja zapadnog Balkana, uključili smo se u projekt Forest beyond borders te radili na daljinskim istraživanjima šuma, prašumskih područja i prepoznavanju područja koja su izložena deforestaciji. Terenska istraživanja i analiza dosadašnjeg stanja ukazuju da, osim prašumskih područja koja već jesu prepoznata i zaštićena kao takva u Hrvatskoj, ostala područja daljinskim istraživanjima prepoznata kao potencijalne prašume su zapravo gospodarene šume veće starosti.



---

Nastavili smo suradnju s Javnom ustanovom za zaštitu i očuvanje prirode Ličko-senjske županije i istraživali floru Botaničkog rezervata Lun- divlje masline gdje, osim revitalizacije, javna ustanova želi raditi na edukaciji i interpretaciji bogatog krajobraza, ekologiji i održivom turizmu kojim treba brižljivo upravljati.

Ova godina je bila turbulentna za donositelje odluka na europskoj razini zbog izglasavanja Uredbe o obnovi prirode (en. Nature restoration law). Trudili smo se kroz naš društveni i medijski angažman, brojne komentare i mišljenja pogurati naše zastupnike u EU parlamentu kako bi donijeli zdravu i pozitivnu odluku i glasali za Uredbu. Osim toga, uključili smo se u praćenje poljoprivrednih politika, sudjelovali u radnoj skupini za evaluaciji i monitoring strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) te sudjelovali u izradi pravilnika i komentiranju predloženih mjera iste.



Ante Gugić



***Bila je to godina koju su obilježile pobjede na administrativnom planu i na terenu. Vjerujemo kako ćemo u idućoj godini nastaviti u istom ili još boljem smjeru; zagovarati za zdravu prirodu i okoliš, razumne odluke i očuvanje bogate prirodne baštine. Osim toga, veselimo se raditi na restauraciji i pisati nove projekte poput nastavka Dinara back to LIFE.***

# Program za očuvanje sisavaca i borbu s invazivnim stranim sisavcima

U 2023. godini, tim za očuvanje sisavaca i borbu s invazivnim stranim sisavcima tradicionalno je nastavio s već redovitim aktivnostima praćenja, izvještavanja i zagovaranja za poboljšanje stanišnih uvjeta vrstama kojima se bave.

Kako se godina bližila kraju, tako se uspješno i završavao sedmogodišnji projekt LIFE Lynx - Spašavanje dinarske i jugoistočno alpske populacije risa od izumiranja, kojeg smo u Hrvatskoj provodili zajedno s Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Veleučilištem u Karlovcu. Bliska suradnja susjednih zemalja, niza stručnjaka i lokalnog stanovništva, rezultirala je naseljavanjem ukupno 18 jedinki iz Slovačke i Rumunjske u Hrvatsku i Sloveniju. Posljednji ris Kras ispušten je sredinom ožujka u šumi Nacionalnog parka Plitvička jezera.



**Simbolično, ispušteni ris je dobio ime po hrvatskom i slovenskom izrazu *kras* koji označava korozivne pojave na vodotopljivim stijenama kao što je vapnenac, najprošireniji tip stijena Dinarskog gorja i Like, te značajnom obilježju krškog krajobraza Plitvičkih jezera.**



Zajedno s partnerima, u jesen smo organizirali Međunarodnu konferenciju u Zadru na kojoj se okupilo preko 150 znanstvenika i stručnjaka koji se bave istraživanjem i zaštitom risa. Također, osim brojnih pozitivnih rezultata, uspješnost potvrđuje i činjenica kako je ris Goru, prvi ris kojeg smo ispustili na početku projekta, postao trostruki djed! Naime, lokalna ženka risa, koja je potomak rumunjskog risa Gorua i risovice Teje, snimljena je u jesen s troje vlastitih mladunaca.

Osim velikih projekata koji su najčešće istaknuti u našem radu, ovaj program bavi se i invazivnim vrstama sisavaca poput rakuna i rakunopsa. Država se napokon pokrenula po pitanju rasprostranjenosti i razmnožavanja invazivnih vrsta u Hrvatskoj te je raspisala natječaje za kontrolu populacija u kojima se nadamo sudjelovati barem u dijelu tih aktivnosti. Također, sudjelovali smo na 5. hrvatskom simpoziju o invazivnim vrstama u Zagrebu gdje smo predstavili rad Three invasive species of small carnivores in Croatia: Presence and Control (Ivan Budinski)

U javnosti je manje poznato da smo uključeni u Interventi tim za vuka i risa u Hrvatskoj kojeg je osnovalo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Kako bi očuvali ove strogo zaštićene vrste i zdrav ekosustav, ali i zaštitili ljude koji žive blizu staništa za vuka i risa, zadaća ovog time je pravovremeno reagirati u svim neuobičajenim situacijama, kao i postupanje u slučaju sumnje na nezakonito djelovanje.



Osim toga, nastavili smo biti aktivni i u medijima, a sudjelovali smo i u društveno-plivačkom projektu 'Bit' u moru: Dina i prijatelji za sredozemnu medvjedicu'. Tim povodom naša daljinska plivačica i maratonka Dina Levačić je isplivala dionicu od rta Stupišće do Medvidine spilje kako bi potaknula javnost na dojavu opažanja i podignula svijest o važnosti očuvanja staništa sredozemne medvjedice.

Miroslav Lelas

Veseli nas svaki angažman u javnosti, no često moramo naglasiti da se projekt Sredozemna medvjedica u Istočnom Jadranu ne bavi samom medvjedicom kao vrstom, već njenim staništem, analizom i mapiranjem kotilišta i spilja za razmnožavanje. Kako bi se sredozemnoj medvjedici pomoglo, potrebno je stvoriti preduvjete koji će joj omogućiti prirodni povratak na njezino bivše područje rasprostranjenosti. Budući da populacija medvjedice u Grčkoj raste zbog aktivne zaštite, zbog čega se češće viđa u Jadranu, može se očekivati da se i tu počne razmnožavati, ako joj ne zauzmemo kotilišta i odmorišta nekontroliranim turizmom. Stoga je upravo identificiranje i efikasna zaštita zadnjih preostalih povoljnih staništa od velike važnosti za sveukupni opstanak vrste.

Projekt Sredozemna medvjedica u Istočnom Jadranu završila je s redovnim aktivnostima analize i kartiranja staništa prikladnih za odmor i kočenje mladih sredozemne medvjedice na području Jadrana. Djelomično smo zaslužni što se rezultat ovog višegodišnjeg napora sada navodi kao vrijednost novog zaštićenog područja kod Visa, rt Stupišće, čije se proglašenje očekuje u idućoj godini. Sama zaštita ovog područja, uz strogi nadzor, doprinijet će obnovi staništa, ali i vrsta, kao što su potvrdila iskustva drugih zemalja Mediterana poput Italije, Francuske i Španjolske.



---

## Program Safe Flyways

Kroz program Safe Flyways doprinosimo pozitivnim promjenama u suzbijanju nezakonitih radnji protiv prirode. Suradnjom s javnim institucijama i u dijalogu s ključnim dionicima napravili smo važne korake prema smanjenju opsega krivolova na prepelice i poboljšanja nacionalnih kapaciteta za suzbijanje nezakonitog ubijanja ptica s naglaskom na krivolov i trovanje divljih životinja.

U veljači je snažno odjeknula vrlo važna vijest: korištenje pa čak i samo nošenje streljiva s olovnom sačmom u močvarnim područjima i sto metara oko njih postalo protuzakonito i strogo kažnjivo u svih 27 zemalja EU-a kao i na Islandu, u Norveškoj i Lihtenštajnu. Ovakvu odluku smo dugo zagovarali i vjerujemo da je ovo velika pobjeda za odlazak olova u prošlost, a koji značajno utječe na slabljenje populacija grabljivica i ptica močvarica. O ovoj temi educirali smo javnost, posebno lovce, a oko 120 ljudi je prošlo kroz naša predavanja i radionice.



Baš kad smo pomislili kako smo kao društvo napravili iskorak i usvojili osnove prema divljim životinjama te zapanjujuće pratili kretanje ćelavog ibisa Gipsy na proputovanju diljem naše zemlje, dogodio se najcrnji scenarij. Nakon prvog potvrđenog zimovanja u Hrvatskoj koje se dogodilo nakon gotovo sto godina, Gipsy je ubijena. Zahvaljujući brzom intervenciji osigurali smo mjesto događaja, pozvali nadležne službe te svojim zagovaračkim aktivnostima nadgledali čitav slučaj. Ono što je tužno je činjenica kako smo nekoliko puta morali intervenirati kako se slučaj ne bi zatvorio. Primjerice, priložili smo dokaze da ptica nije uginula zbog moždanog udara, kako je navedeno u izvješću, već da institucije moraju nastaviti raditi na slučaju jer je ptica stradala od tupe traume na zatiljku glave. Godinu dana od smrti ćelavog ibisa, a u zraku još uvijek ostaju odgovori zašto je ptica nasilno nastradala te zdravorazumska sumnja na trovanje zbog unutarnjih naznaka na ptici te okolnosti na mjestu događaja. Slučaj Gipsy je još uvijek neriješen, a u delti Neretve postao je i simbol besmislenih zločina protiv prirode.

---

Ponosni smo na svoj dugogodišnji trud i napore u vezi krivolova na prepelice, jer smo napokon počeli uviđati da je svijest društva jača, ali i da su sami lovci puno stroži i ujedineniji u toj temi. I dalje uspješno razvijamo volontersku mrežu za praćenje krivolova na prepelice u kojoj je sudjelovalo trinaest ljudi i koji su šest puta prijavili krivolov zbog čega su pronađene vabilice kod Dubrovnika, na otoku Braču, u Slatini, Garešnici i kod Preloga.

---

Intenzivno smo nastavili raditi na jačanju djelovanja kada su u pitanju slučajevi trovanja divljih vrsta. Zajedno s predstavnicima Ravnateljstva policije, Državnog odvjetništva, Državnog inspektorata, Javne ustanove Priroda sudjelovali smo i završili Supreme tečaj Akademije za suzbijanje zločina protiv divljih životinja (Wildlife Crime Academy) 3. razine o analizi i prikupljanju podataka o zločinima protiv divljih vrsta u Španjolskoj.

Tim povodom, Hrvatska je dobila pet stručnjaka za istraživanje i analizu zločina protiv divljih životinja i to je prvi put da u Hrvatskoj imamo osobe koje su educirane na temu zločina protiv prirode. Također, dvoje javnih odvjetnika je na edukaciji o procesuiranju zločina, a već iduće godine krećemo u suradnju i s pravosuđem kako bi se i njih senzibiliziralo o slučajevima kaznenih djela protiv prirode.

Krajem godine smo ugostili dr. Olivera Kronea, jednog od najutjecajnijih istraživača intoksikacije olovom kod divljih životinja, koji je u okviru ciklusa predavanja "Hunter2Hunter" održao susret u Zagrebu i Čakovcu. Također, pokušali smo provesti analizu korištenja olovne sačme u Hrvatskoj, a u budućnosti planiramo zajedničke aktivnosti s Državnim inspektoratom Republike Hrvatske za povećanje kapaciteta i provedbu zabrane olova.



U sklopu projekta BalkanDetox LIFE objavili smo Standardizirani protokol za koordinaciju djelovanja u slučaju nezakonite upotrebe otrova i drugih nezakonitih kažnjivih radnji protiv divljih životinja. Kroz šest koraka opisana je procedura ispravnog postupanja u slučaju pronalaska životinje uginule pod sumnjivim okolnostima. Dosadašnja iskustva pokazala su da je najučinkovitije sredstvo za borbu protiv nezakonitih i kažnjivih radnji na štetu divljih vrsta upravo koordinacija između državnih institucija.

U izradi Protokola sudjelovale su brojne državne institucije zajedno s našim educiranim stručnim timom. Ovo je prvi takav pokušaj zajedničkog djelovanja i pokušaja uređivanja postojećih praksi kako bi se slučajevi uspješno procesuirali, ali i kaznili.

Veliku ulogu igrala je podrška Ministarstva unutarnjih poslova koje je kao svoj prioritet stavilo temu kaznenih djela protiv okoliša te ilegalnog ubijanja ptica. Rezultat je značajan: u 2023. godini krivolov prepelica se smanjio za 50% otkad se bavimo ovom temom.



Raznoliku i edukacijama bogatu godinu, završili smo brзом rekacijom i koordinacijom zajedno s policijom kada smo spriječili veće trovanje u Lici. Naime, netko je postavio otrovan mamac koji je mogao napraviti još veću štetu za prirodu, divlje vrste, ali i po nas ljude, da nije na vrijeme otkriven i saniran.



## STANDARDIZIRANI PROTOKOL za koordinaciju djelovanja u slučaju nezakonite upotrebe otrova i drugih nezakonitih i kažnjivih radnji protiv divljih životinja

Prikupljeno iskustvo na razini EU u posljednjih dvadesetak godina pokazalo je da je najučinkovitije sredstvo protiv nezakonitih i kažnjivih radnji na štetu divljih vrsta dobra koordinacija između državnih institucija koja omogućuje optimizaciju korištenja raspoloživih resursa te izbjegavanje dupliranja poslova i uplitanja u istražne zadatke ove vrste kažnjivih djela.

Ovaj Protokol je izrađen u skladu s važećim propisima<sup>1</sup>, s namjerom da se ispravni proces sankcioniranja otkrivenih slučajeva konsolidira, ojača i stvori odvrćući učinak te da se podizanjem društvene svijesti u konačnici smanji upotreba otrova i generalno smanji pojavnost kažnjivih djela na štetu divljih vrsta.

### Cilj Protokola je:

- Definiranje nadležnosti institucija za učinkovito postupanje u postojećem normativnom okviru.
- Uspješno procesuiranje slučajeva trovanja i drugih kažnjivih djela na štetu divljih vrsta.

<sup>1</sup> Kazneni zakon NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21; Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela NN 151/03, 110/07, 45/11, 143/12, 114/22; Zakon o zaštiti prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19; Zakon o lovstvu NN 99/18, 32/19, 32/20; Zakon o prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama NN 94/13, 14/19, 69/22; Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama NN 144/2013; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama NN 73/2016; Prekršajni zakon NN 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18

- Definiranje dodatnih koraka koji bi se mogli pojaviti u procesu, a koji su se pokazali neophodnim u uspješnom procesuiranju kažnjivih djela na štetu divljih vrsta.

### U provedbi ovog Protokola sudjeluju:

- Ministarstvo unutarnjih poslova RH – Ravnateljstvo civilne zaštite – Centar 112,
- Stručni tim<sup>2</sup>,
- Ministarstvo unutarnjih poslova RH – Policija,
- Državni inspektorat RH,
- Državno odvjetništvo RH,
- Ovlaštene veterinarske organizacije
- Službeni laboratoriji i ustanove za provođenje istražnih radnji i vještačenja: Hrvatski veterinarski institut, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja „Ivan Vučetić”,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja – Uprava za zaštitu prirode; Zavod za zaštitu okoliša i prirode.

<sup>2</sup> U provedbi ovog Protokola sudjeluju članovi stručnog tima educiranog u sklopu BalkanDetox LIFE projekta: čuvari prirode, članovi Interventnog tima za vuka i risa i Interventnog tima za smeđeg medvjeda, lovčuvani za lovnu divljač, relevantne nevladine organizacije (npr. Udruga Biom) i drugi. Članovi stručnog tima osposobljeni su za postupanje i osiguravanje šireg područja mjesta događaja kako ne bi došlo do uništavanja dokaza. Ovim se Protokolom predviđa da oni, ukoliko je potrebno, prema nadležnosti i dostupnosti, osiguravaju mjesto događaja do dolaska policije. Ovisno o području s kojeg dolazi dojava (nacionalni park, park prirode, područje nadležnosti županijske javne ustanove za zaštitu prirode ili lovište) moguće je i preklapanje nadležnosti.

# Program Public Outreach

Moderni trendovi nalažu stalan protok informacija, pa je i velik dio našeg posla informiranje javnosti o našem radu i prenošenje važnih poruka iz svijeta očuvanja prirode. No bilo bi 'dosadno' (i ograničavajuće!) kada bi informacije i zanimljivosti iz prirode samo 'dijelili' u javnosti. Neprestana interakcija sa zajednicom, iskustvo novih suradnji i rada na izazovima na koje nam ukazuju ljubitelji prirode diljem Hrvatske su ono što nam donosi kontinuiran rast i napredak. Naš šarolik tim programa Public outreach koji se bavi edukacijama, članovima i volonterima, fundraisingom i komunikacijama, svjestan je koliko je ključno biti prisutan, bilo u lokalnom kvartu, na društvenim mrežama ili s ljudima u prirodi, i zahvaljujući tome svakim danom uči i razvija se.

## EDUKACIJA

Kroz 2023. godinu smo marljivo radili na nizu edukativnih materijala prvenstveno kroz projekt Dinara back to LIFE. Kako bismo predstavili ljepotu te prirodnu i kulturnu baštinu planine Dinare, za one koji se s njom prvi put susretnu, ali jednako tako i za domaće stanovništvo, izradili smo dvojezični turistički vodič 'U šetnji Dinarom'. U bogatom i drugačijem turističkom vodiču obuhvatili smo teme iz prirode, bioraznolikosti, vrsta koje se mogu susresti na planini, važnosti suživota s Dinarom i kulturnog blaga. Lokalni osnovnoškolci i oni koji će doći na izlet podno Kamešnice, mogu svoj posjet obogatiti pomoću edukativnih kartica 'Upoznajmo svijet krša' i zajedno s učiteljima proći edukativnom stazom na Gljevu. Posebno smo ponosni na ovaj edukativan set budući da je primjenjiv ne samo za Dinaru već i naše druge krške planine.

Za ljubitelje biljaka, tu je kratki priručnik 'Kako mogu pomoći urbanoj bioraznolikosti?' namijenjen svima koji bi se voljeli više posvetiti sadnji autohtonih vrsta koje će podržati bioraznolikost urbanog područja. Ako ste propustili naše aktivnosti na projektu Dinara back to LIFE ili preskočili neke od objavljenih materijala, uvijek ih možete potražiti na našim kanalima i uživati u sadržaju, a mi ćemo i dalje provoditi edukativne šetnje te poticati sve generacije, domaće i došljake na očuvanje i brigu za bioraznolikost Dinare.



Trudimo se i dalje širiti znanje i ljubav prema pticama te nas posebno veseli interes i otvorenost za učenje na koji nailazimo među ljubiteljima prirode svih generacija. Tijekom cijele godine, zaljubljenici u prirodu i ptice imali su priliku pridružiti nam se na opuštenim i besplatnim promatranjima ptica vikendom. Dodatno smo radili na osnaživanju ptičarske zajednice ponovnim oživljavanjem našeg popularnog Treninga prepoznavanja ptica (BirdID), u sklopu kojeg su motivirani sudionici tijekom 13 terena u prekrasnoj prirodi upoznavali ptice čitave Hrvatske.

## VOLONTERI

Tradicionalne jednokratne ili dugotrajne volonterske akcije koje već godinama održavamo poput Zimskog prebrojavanja ptica vodarica (IWC), prebrojavanja kolonija gačaca i monitoringa ušara okupile su značajan broj volontera koji su se s užitkom pridružili brojnim terenima i prikupljali vrijedne podatke.

Osim toga, i ove godine smo podigli Ornitološki prstenovački kamp na Učki i ugostili brojne volontere koji su svoje slobodno vrijeme i želju za učenjem odlučili darovati prirodi.



Na kampu su nam se pridružili i ovogodišnji volonteri Europskih snaga solidarnosti (ESS) Palina Adamovich iz Bjelorusije, Lejla Skrijelj iz Švedske, Anton Fernandez iz Španjolske i Coline Vergne iz Francuske.



Po prvi put smo imali i domaću volonterku Ivanu Lokas iz Šibenika koja se pridružila područnom uredu u Sinju i pridonijela radu u organizaciji te kroz projekt 'Odrasti zeleno' sa sinjskim gimnazijalcima.

Ono što nas iznimno veseli je osnivanje grupe mladih "Primar" koju su pokrenuli naši dugoročni volonteri i praktikanti. Njihove vlastite akcije, inicijative i prvi projekt na temu urbane bioraznolikosti su prilika za sve mlade koji se žele upoznati s temama zaštite i očuvanja prirode. Velika stvar je što su dvije članice grupe dio Savjeta mladih grada Zagreba putem kojeg zastupaju interese mladih u Gradu Zagrebu.



## ČLANOVI

Raditi s ljudima i približiti našu viziju i misiju ponekad zna biti izazovno. Naši članovi pokazuju interes za različite teme iz područja očuvanja prirode, pa smo prepoznali priliku da im omogućimo upoznati neke od naših suradnika koji rade fantastične stvari. Tako smo u ovoj godini pokrenuli 'Čakulu sa stručnjacima', hibridna predavanja za članove tijekom kojih smo ugostili stručnjake koji svim srcem rade za dobrobit prirode i ljudi. U travnju smo zajedno s članovima posjetili područje Dinare na kojima smo obnavljali travnjake i vodena tijela, učili o njejoj bioraznolikosti i promatrali ptice, a odlično proveden vikend bio je dodatna motivacija i inspiracija za nastaviti i sljedeće godine u tom duhu.



Oplemenili smo i ponudili nove mogućnosti kada je u pitanju format članstva i uveli obiteljsku članarinu, što se, sudeći prema interesu, pokazalo kao odličan korak. Zahvalni smo svima koji su je prepoznali i uključili cijelu obitelj u Biomovo jato!

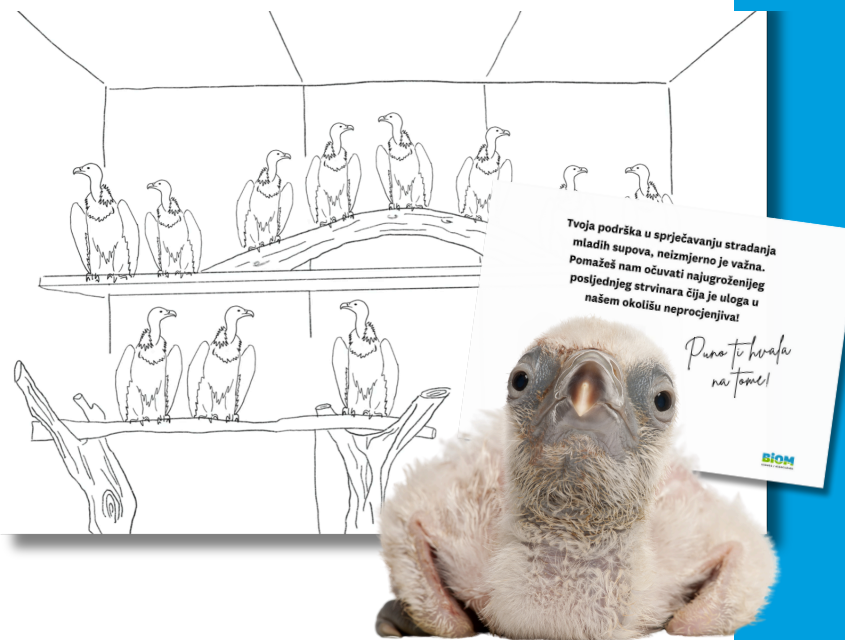
***Posebno smo sretni jer smo godinu zaključili s 213 članova, vrijednih pojedinaca koji nas inspiriraju da se još više trudimo, kako u osmišljavanju i raznovrsnosti sadržaja, tako i u našem radu općenito.***

## FUNDRAISING

Proteklih godina intenzivno smo prionuli učenju o fundraisingu, odnosno prikupljanju sredstava za djelovanje neprofitnih organizacija. Prepoznali su nas i u programu edukacijske i mentorske podrške neprofitnim organizacijama 'Ostavi dobar trag' Erste banke, u čijem smo natjecanju za kampanje dogurali do finala.

Prikupljeno znanje i iskustvo iskoristili smo u pripremi naše prve samostalne fundraising kampanje 'Neka moj let ne bude posljednji' u kojoj smo tražili podršku za rad na zaštiti bjeloglavih supova. Kampanju smo predstavljali u javnosti prije početka ljeta te u božićnom razdoblju, a podržalo nas je 123 donatora te smo uspješno prikupili 3039 eura.

Naš rad prepoznala je i Pivnica Medvedgrad koja je dio sredstava od prodaje ovogodišnjeg humanitarnog piva Zeko je reko donirala za misiju spašavanja ptica bjeloglavih supova.



## URBANA BIORAZNOLIKOST

Višegodišnje iskustvo u ovoj godini utkali smo u zalaganje za zdravije i zelenije gradove koji podržavaju urbanu bioraznolikost; savjetovanjem gradskih službi, izlascima na teren te izradom smjernica za sadnju biljaka koje će oplemeniti urbanu sredinu i sačuvati raznolikost i bogatstvo njegove kulturno-prirodne baštine.

Rezultat rada kojeg posebno ističemo je povećana tolerancija Zagrepčana prema vranama, koja se dala naslutiti iz značajno manje količine negativnih upita, medijskih objava i pritisaka na urbana mjesta da se uklanjaju vrane. To nas posebno raduje jer je očit znak kako zaista biti prisutan u društvu i osluškiivati njihove potrebe i potrebe prirode, može uroditi plodom za dobrobit svih.

## KOMUNIKACIJA U 2023. GODINI



829 spominjanja u medijima



51 nastup na TV i radiju



najpraćenija medijska tema:  
o ćelavom ibisu Gipsy



46796 korisnika  
web stranice [www.biom.hr](http://www.biom.hr)



75 članaka  
na web stranici [www.biom.hr](http://www.biom.hr)



### Najčitaniji članci

Rušenje gnijezda lastavica i piljaka je protuzakonito, postoji bolje rješenje(2836 korisnika)

Stvari koje vjerojatno niste znali o vrapcima (2244 korisnika)

Gipsy je nasilno nastradala (1401 korisnika)



Na nama je da nastavimo i u idućoj godini energično i prepoznatljivo raditi, poticati, inspirirati, povezivati se i učiti jedni od drugih.



11307



303



2693



80



1914



22



najpopularnija objava u 2023. godini:  
Ispuštanje bjeloglavih supova



Ptica godine 2023.  
Tetriježb gluhan



## TOP VIJESTI

Bjeloglavi sup upucan kod Imotskog

Na Velebitu ispušten ris Ljubo

Kolektivna godišnja nagrada Grada Vrlike  
pripala projektu Dinara back to LIFE

Naši kolege sudjelovali na Wildlife Crime Akademiji

Obilježili smo 30 godina programa LIFE



Novi broj časopisa "Pogled u divljinu" izašao je u prosincu 2022.

# Sudjelovanje Udruge Biom u mrežama i inicijativama

## BirdLife International

Najveće međunarodno partnerstvo nevladinih organizacija za očuvanje prirode, ptica, njihovih staništa i svjetske biološke raznolikosti



## Zeleni forum

Neformalna mreža nevladinih okolišnih organizacija u Republici Hrvatskoj s ciljem utjecaja na kreiranje i provedbu politika zaštite okoliša i očuvanja prirode



## International Union for Conservation of Nature (IUCN)

Međunarodna udruga vladinih i nevladinih organizacija za očuvanje prirode koja djeluje na području očuvanja prirode i održivog iskorištavanja prirodnih bogatstava



## Together for Med

Mreža nevladinih organizacija, međunarodnih organizacija, istraživačkih centara, privatnih tvrtki, mreža i zaklada predanih smanjenju pritiska na bioraznolikost Mediterana



## Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske (CROSOL)

Nacionalna organizacija civilnog društva aktivna u području međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći



### Legenda

promatračko članstvo

punopravni član

sekretarijat

kandidatska članica

razmjena znanja i iskustva

razmjena informacija

zagovaranje na EU razini, razmjena znanja i iskustva

zagovaranje na nacionalnoj razini, razmjena znanja i iskustva

## Mediterranean alliance of wetlands

Neformalna međunarodna organizacija kojoj je cilj povezivanje i potpora organizacijama koje se bave vlažnim područjima na Mediteranu



## Nacionalna ruralna mreža

Mreža dionika u sektoru poljoprivrede koju vodi Ministarstvo poljoprivrede



## Renewables Grid Initiative (RGI)

RGI je mreža nevladinih organizacija i operatera prijenosnog sustava električne energije iz cijele Europe koji rade na energetskej tranziciji



## Mreža mladih Hrvatske

Mreža mladih Hrvatske je savez 77 udruga mladih i za mlade na teritoriju Republike Hrvatske



# Financije i administracija



7

ČLANOVA  
UPRAVNOG  
ODBORA

29

ZAPOSLENIKA

168

VOLONTERA

213

ČLANOVA BIOMA

## PRIHODI

481.389 €

USLUGE

2.848 €

ČLANARINE

973.671 €

DONACIJE

5.662 €

OSTALI IZVORI

**1.471.484 €**

## RASHODI

600.713 €

RADNICI

451.667 €

MATERJALNI RASHODI

225.800 €

DONACIJE PARTNERIMA

66.500 €

AMORTIZACIJA I OSTALO

**1.344.682 €**



737 TERENSKA DANA



23 PROJEKTA



13 USLUGA



Ulaganje u organizacije za zaštitu okoliša nije samo očuvanje prirode; to je ulaganje u dobrobit budućih generacija. Svaki dolar potrošen na očuvanje danas osigurava bogatiji, održiviji svijet za sutra.

*Nepoznat autor*

---

# Popis zaposlenika i članova Upravnog odbora

## ZAPOSLENICI ZAGREBAČKOG UREDA (ABECEDNIM REDOM)

**Bijelić Marija**, **Bogdanić Sanja**, **Čeprnja Hrvoje**, **Čulig Petra**,  
**Dender Dubravko**, **Dorogi Tea**, **Engelen Andreas** **Jacobus**  
**Angela**, **Fabijanić Nera**, **Grgić Marina**, **Hudina Tomislav**,  
**Ivanko Martina**, **Kapelj Sven**, **Lukić Jelena**, **Martinko Ivanov**  
**Marija**, **Mihalić Iva**, **Mladinov Matej**, **Petrac Nikolina**,  
**Počanić Vovk Paula**, **Rajković Željka**, **Ribić Ivana**, **Slocinski**  
**Boleslaw Jan**, **Starčević Tanja**, **Šarić Kapelj Ivana**, **Škunca**  
**Luka**, **Šikić Goran**, **Šoštarić Iva**, **Taylor Louie Thomas**, **Zec Mate**

## ZAPOSLENICI SINJSKOG UREDA (ABECEDNIM REDOM)

**Budinski Ivan**, **Budimir Zdravko**, **Gaurina Siniša**, **Grčić Mario**,  
**Glavinić Melani**, **Kekez Ivan**, **Kodžoman Ante**, **Modrić Saša**,  
**Selanec Ivana**, **Sotinac Tomislav**

\* novi zaposlenici u 2023. godini

\* zaposlenici koji su u 2023. karijeru odlučili nastaviti drugdje

## UPRAVNI ODBOR

Predsjednica: dr. sc. **Silvija Kipson**, dipl. ing. biol.

Dopredsjednik: izv. prof. dr. sc. **Duje Lisičić**, prof. biol. i kem.

doc. dr. sc. **Tvrtko Dražina**, dipl. ing. biol.

**Joško Gamberožić**, dizajner viz. kom.

**Katica Smojver**, dipl.oecc.

**Klara Horvat**, mag. iur.

izv. prof. dr. sc. **Toni Safner**, dipl. ing. agr.

**Ivana Selanec**, mag. oecol. et prot. nat., izvršna direktorica,

(članica UO ex officio, bez prava glasa)



# Popis financijera, sufinancijera i donatora u 2023. godini



EURONATUR



THE SIGRID RAUSING TRUST



HEIDELBERGCEMENT

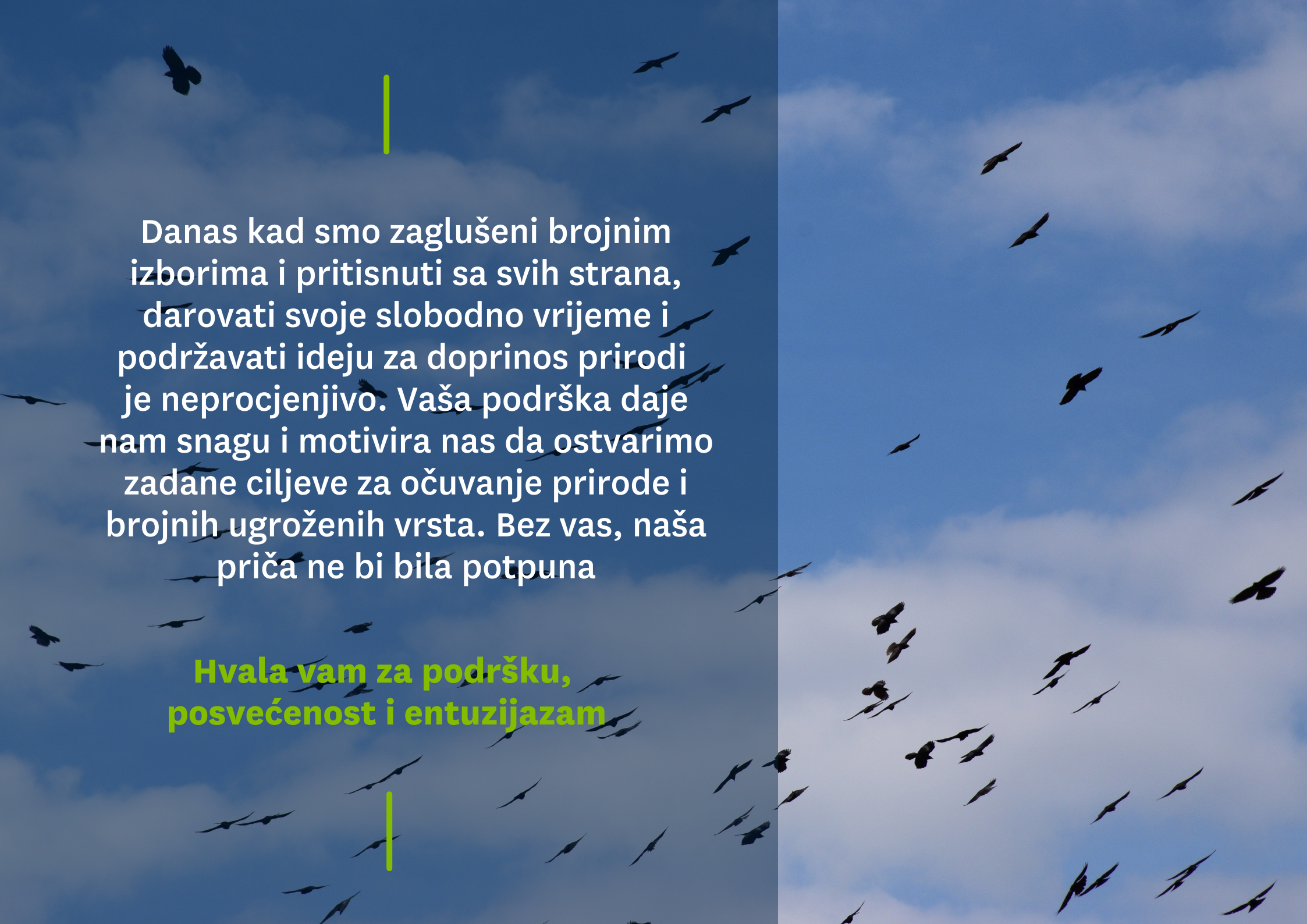
MONACHUS



KONZUM



***Vjera u naše projekte i financijska podrška koju ste pružili omogućila nam je raditi ono što volimo na dobrobit nas ljudi i prirode. Ohrabreni i vođeni time što ste nas prepoznali te nam dali vjetar u leđa za sigurniji let u ovoj godini, želimo izraziti svoju zahvalnost na povjerenju i doprinosu.***




Danas kad smo zaglušeni brojnim izborima i pritisnuti sa svih strana, darovati svoje slobodno vrijeme i podržavati ideju za doprinos prirodi je neprocjenjivo. Vaša podrška daje nam snagu i motivira nas da ostvarimo zadane ciljeve za očuvanje prirode i brojnih ugroženih vrsta. Bez vas, naša priča ne bi bila potpuna

**Hvala vam za podršku,  
posvećenost i entuzijazam**



## Voliš prirodu i sviđa ti se ovo što radimo?



Prepoznaješ se u programima koje smo predstavili i misliš da postoji način kako da pridoneseš? Odlično!

### ✓ UČLANI SE

Možeš birati članstvo (redovita članarina, umanjena, studentska ili obiteljska), a po učlanjenju dobivaš članski paket koji se, osim članske iskaznice, sastoji od novog broja časopisa *Pogled u divljinu*, ostvarenja 15% popusta na kupnju u našem webshopu i ovogodišnji bedž za članove. Možeš birati hoćeš li iskaznicu i časopis uzeti u digitalnom ili tiskanom izdanju.

> [UČLANI SE](#)

### ✓ DONIRAJ I DARUJ PRIRODI

Svojom donacijom pomažeš nam štititi ptice i druge vrste te njihova staništa, omogućuješ provedbu redovnih i novih aktivnosti za očuvanje prirode te neovisno, snažno i glasno djelovanje u korist javnog interesa. Što veću zajednicu ljubitelja prirode okupimo, bit ćemo snažniji i glasniji u očuvanju prirode! Doniraj i podrži nas u zaštiti ptica i prirode jer svi smo mi dio prirode!

> [DONIRAJ](#)



---

## ✓ VOLONTIRAJ

Možete darovati slobodno vrijeme za doprinos prirodi na razne načine. Možete se uključiti u neke od akcija građanske znanosti koje organiziramo kako bismo prikupili podatke o pticama ili samo bilježiti svoja opažanja u prirodi putem aplikacije Naturalist. Pridružite nam se na nekoj od akcija ili volonterskih kampova tijekom kojih ćete uz aktivan doprinos zaštititi lokalnih staništa steći brojna znanja o živom svijetu koji ih nastanjuje.

> [VOLONTIRAJ](#)

## ✓ UČI S BIOMOM

Znanje je najvrjednije kada se dijeli, stoga je edukacija jedno od najvažnijih područja našeg rada! Želimo s vama podijeliti naše iskustvo, stručno znanje, ljubav prema prirodi i strast za njenim očuvanjem. Pridružite nam se na jednoj od brojnih edukativnih aktivnosti koje organiziramo kako bismo vam predstavili prirodu iz nove perspektive!

> [EDUCIRAJ SE](#)

**BIOM**  
UDRUGA / ASSOCIATION

**SJEDIŠTE UDRUGE**

Čazmanska 2, 10 000 Zagreb

01/5515324

info@biom.hr

**PODRUČNI URED SINJ**

Matića ulica 12, 21 230 Sinj

021/274946

info@biom.hr

IBAN HR4724020061101060150 (ERSTE)

IBAN: HR9123400091110249630 (PBZ)

OIB: 02969783432

www.biom.hr



facebook.com/biom.hr



instagram.com/udruga\_biom

**Ptica godine 2023.**

**Tetrijev gluhan**

lat. *Tetrao urogalus*